

Kutoka kwa Abdullah bin Muawiyah Mwenyezi Mungu awe radhi naye amesema: Mtume, rehma na Amani zimshukie, amesema:

- 1 “Mambo matatu atakayeyafanya ameonja ladha ya imani.
- 2 Mwenye kumuabudu Mwenyezi Mungu peke yake, na kwamba hapana mungu mwingine ila yeye Mwenyezi Mungu.
- 3 Akatoa zaka ya mali yake kwa niya njema kutoka moyoni mwake, haliyakuwa nafsi yake inamuamuru kufanya hivyo kila mwaka.
- 4 Hatoi mnyama aliyezeeka, wala mwenye ugonjwa wa ngozi, wala mgonjwa, wala dhaifu;
- 5 Lakini toeni za kati na kati katika mali zenu; Mwenyezi Mungu hakukuombeni vilivyobora zaidi, wala hakukuamrisheni mtoe vibaya.”⁽¹⁾

1 Imepokewa na Abu Daawud (1582).

Ayah

Amesema Mwenyezi Mungu:

- ﴿Bali wema ni wa anayemuamini Mwenyezi Mungu na Siku ya Mwisho na Malaika na Kitabu na Manabii, na anawapa mali, kwa kupenda kwake, jamaa na mayatima na masikini na wasafiri, na waombao, na Watumwa.﴾ [Al-Baqarah: 177].
- ﴿Enyi mlioamini! Toeni katika vile vizuri mlivyo vichuma, na katika vile tulivyokutoleeni katika ardhi. Wala msikusudie kutoa vilivyo vibaya, hali nyinyi wenyewe msingevipokea ila ingekuwa mmefumba macho. Na jueni kwamba Mwenyezi Mungu ni Mwenye kujitoshwa na Msifiwa.﴾ [Al-Baqarah: 267].
- ﴿Kabisa Hamtafikia wema mpaka mtoe katika vile mnavyovipenda. Na kitu chochote mnacho kitoa basi hakika Mwenyezi Mungu anakijua.﴾ [Al Imran: 92].
- ﴿Hakika Mwenyezi Mungu hasamehi kushirikishwa na kitu chochote, Lakini Yeye husamehe yasiyokuwa hayo kwa amtakaye. Na anaye mshirikisha Mwenyezi Mungu basi huyo amepotea upotovu wa mbali.﴾ [An-Nisa: 116].
- ﴿Na haikuwazuilika kukubaliwa sadaka zao ila kwa kuwa walimkataa Mwenyezi Mungu na Mtume wake, wala hawaji kwenye Sala ila kwa uvivu, wala hawatoi michango ila katika hali ya kuchukua.﴾ [At-Tawbah: 54].

Msimulizi

Ni: Abdullah bin Mu'awiyah Al-Ghadhiry, kutoka kwa Ghadhra Qais, ana ujamaa, na amesimulia Hadithi moja kutoka kwa Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake, ambayo tuliyonayo sasa hivi, na akaipokea kutoka kwake: Jubayr bin Nufail. ambaye alikaa Homs (ni mji katika miji ya siria) na kuishi katika miji ya Sham⁽¹⁾

Muhtasari

Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake anafahamisha mambo yanayodhihirisha imani ya mja ambayo ni tawhidi, kutoa zaka kwa uhuru na raha, kujikurubisha kwa Mwenyezi Mungu, na kuchagua zaka katika mali yake, ili asitoe zaka katika wanyama wagonjwa, wazee, au wenye kasoro.

1 Tafsiri yake ilihakikiwa katika: “Maarifaat al-Swahaba” na Abu Nu'aym (4/ 1784 “Aliastieab Fi Maerifat Al'ashabi” na Ibn Abd al-Barr (3/995), “Asad al-Ghaba” cha Ibn. al-Atheer (3/291).

Ufahamu

Mtume Amani iwe juu yake anafahamisha ibada tatu, atakayezifanya ameijua imani, na kaipata, na akaweza kuifanya. Alitumia ladha Kwa jambo la kimaana lisiloonekana au lisiloonjwa kwa ajili ya msisitizo, na kufananisha chakula kitamu kilichokusanya utamu na kinachouvutia moyo.

Qur'ani Tukufu ilitumia njia hii kwa kutumia neno “onja” kwa mateso, kama vile Mwenyezi Mungu alivyosema: “Hakika wale waliozikataa Ishara zetu tutawaingiza Motoni. Kila zitapo wiva ngozi zao tutawabadilishia ngozi nyingine ili waionje hiyo adhabu. Hakika Mwenyezi Mungu ni Mwenye nguvu na Mwenye hikima” [An-Nisa: 56]. Na Mtume amani iwe juu yake ameitaja katika kauli yake: “Mwenye kuridhika na Mwenyezi Mungu kuwa ni Mola wake, na Uislamu ndiyo dini yake, na Muhammad kuwa ni Mtume wake, ameonja ladha ya imani”⁽¹⁾

Na ladha ya imani anayoionja mja ni kuvumilia shida katika kutafuta radhi za Mwenyezi Mungu Mtukufu, kuridhika na hukumu na hatima Yake, na kuitanguliza Akhera kuliko dunia, na kuufungua moyo wake juu ya hayo yote.

Sifa ya kwanza ni tauhidi ambayo ni ibada ya Mwenyezi Mungu peke yake, ambaye hana mshirika. Ibada inajumuisha yote ambayo Mwenyezi Mungu anayapenda na anapendezwa nayo, ikijumuisha maneno na matendo ya nje na ya ndani. Kama vile mapenzi, matumaini na khofu, dua na kutafuta msaada, kuchinja na kuweka nadhiri, na kujikurubisha kwa kila aina ya sunnat na vitendo vya utiifu, kwa hivyo asifanye chochote kati ya hayo kwa ajili ya mwingine asiyekuwa Mwenyezi Mungu.

Hii ndiyo sifa ambayo Mwenyezi Mungu Mtukufu aliwatuma kwayo Mitume wote; Mwenyezi Mungu anasema: “Na hatukumtuma kabla yako Mtume yeyote ila tulimfunulia ya kwamba hapana mungu isipokuwa Mimi. Basi niabuduni Mimi tu” [Al-Anbiyaa: 25] Kwa hiyo mwenye kuacha tauhidi yake amemuahidi kuishi milele katika moto na kuporomosha matendo ya yeyote yule. Mwenyezi Mungu akamwambia Mtume wake rehema na amani ziwe juu yake: “Na kwa yakini yamefunuliwa kwako na kwa waliokuwa kabla yako: Bila ya shaka ukimshirikisha Mwenyezi Mungu a’ mali zako zitaanguka, na lazima utakuwa miongoni mwa wenye hasara (65) Bali muabudu Mwenyezi Mungu tu, na uwe miongoni mwa wenye kushukuru” [Al-Zumar: 65, 66].

Sifa ya pili katika hizo ni kuwa mja atoe zaka ya mali yake kwa utiifu na kwa hiari, akijitakasa kwa kufanya hivyo na ikamsaidia kuilipa kila mwaka.

Alitaja zakat tu. Kwa sababu pesa hupendwa na nafsi inafanya choyo. Nafsi ikifunguka kwa kupenda na kwa utiifu, hii ni dalili ya usahihi wa imani yake. Kwa kuwa wanafiki ni wale wanaotoa kwa kusitasita na kuchukia, Mwenyezi Mungu Mtukufu amesema: “Na hawakuziuliwa kukubaliwa michango yao ila kwa kuwa walimkataa Mwenyezi Mungu na Mtume wake, wala hawaji kwenye Sala ila kwa uvivu, wala hawatoi michango ila nao wamechukia” [At-Tawbah: 54].

1 Imepokewa na Muslim (34).

4

Sifa ya mwisho inahusiana na iliyotangulia, nayo ni kuwa mja akikusudia kutoa zaka yake, hataki kuharibu au kuharibu vilivyomo ndani yake ili aitoe. Ikiwa Zakat ni faradhi kwa mifugo yake, hachagui mzee, dhaifu, au mwenye magamba, au mgonjwa, ambaye haruhusiwi kuchinjwa na ulaji wake, wala mengine yanayolaumika kutoka kwao, kama vile vilema, kukonda, sana. Kuwa ndogo, na kadhalika.

Hii haimaanishi kuwa Mwislamu ikiwa na mifugo yake yote ni wagonjwa haimtoshi kutoa hata mmoja wao, bali kinachokusudiwa ni onyo kwa wale wanaochagua ubaya wa alichonacho kuwatolea zaka., yakithibitisha maneno ya Mwenyezi Mungu Mtukufu: “Enyi mlioamini! Toeni katika vile vizuri mlivyovichuma, na katika vile tulivyokutoleeni katika ardhi. Wala msikusudie kutoa vilivyo vibaya, hali nyinyi wenyewe msingevipokea ila ingekuwa mmefumba macho. Na jueni kwamba Mwenyezi Mungu ni Mwenye kujitoshia na Msifiwa” [Al-Baqarah: 267].

Muumini wa kweli ambaye anapata utamu wa imani ndani ya nafsi yake anakubaliana na kauli ya Mwenyezi: “Kabisa Hamtafikia wema mpaka mtoe katika vile mnavyovipenda. Na kitu chochote mnachokitoa basi hakika Mwenyezi Mungu anakijua” [Al Imran: 92].

5

Kisha Mtume Rehema na Amani zimshukie akabainisha kuwa kinachotakiwa katika zaka ni kutoa Kati na kati ya mali, na ni wastani baina ya mipaka miwili. Hatoi kilichobora zaidi wala kibaya zaidi katika mali aliyonayo, na Abu Bakr Al-Siddiq Mwenyezi Mungu awe radhi naye alimwandikia Anas bin Malik Mwenyezi Mungu awe radhi naye: “Wala asitowe mnyama aliyezeeka, au mwenye chongo, au mbuzi dume, isipokuwa akitaka mtoaji.”⁽¹⁾ yaani mtoa zaka. Alisema Mtume kumwambia Mu’adhi ibn Jabal Mwenyezi Mungu awe radhi naye Alipomtuma kwenda Yemen: “Na ogopa vilivyobora katika mali za watu”⁽²⁾ maana yake: jiepusheni navyo na usivichague.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (1455).

2 Imepokewa na Al-Bukhari (1458) na Muslim (19), kwa kutoka kwa Ibn Abbas, Mungu awe radhi nao.

Mafunzo

1

Mlinganiaji na Mlezi lazima atumie maneno na mbinu zinazovutia usikivu wa msikilizaji na kuibua usikilizaji na ufahamu mzuri wa kile kinachosemwa; Ambapo Mtume, Rehema na Amani zimshukie, alitumia sentensi ya jumla, ambapo alieleza kuhusu sifa tatu ambazo mwenye kuzitambua ana imani kamili, na hizo humtaka msikilizaji kusikiliza na kuzihesabu sifa hizo moja baada ya nyingine; bila kupoteza hata moja.

2

Sifa ya kwanza ni chimbuko la sifa zote zilizotajwa katika Hadithi hii na nyinginezo; Iwapo mtu ataipata tauhidi ya kweli, atakuwa na furaha na mwenye furaha katika kuabudu, na ana hakika kwamba kile ambacho Mwenyezi Mungu anacho ni bora na cha kudumu zaidi, hivyo uzito na matatizo katika Dhati ya Mwenyezi Mungu Mtukufu hupungua kwake.

3

Moja ya dalili za imani ambazo Muislamu anaweza kuzithibitisha katika nafsi yake ni kupenda kwake kutoa zaka na kutoa sadaka; Kwani pesa hupendwa na nafsi, hivyo mja akiitumia kwa utiifu, kwa kuridhika na kutarajia kupata thawabu, hiyo ni dalili ya ukamilifu wa imani yake.

4

Iweje Muumini atoe sadaka kitu kibaya na hali anajua kuwa kinaingia mikononi mwa Mwenyezi Mungu Mtukufu kabla ya mikono ya masikini?

5

Wale waliotangulia, Mwenyezi Mungu awe radhi nao, walikuwa wanapenda kutoa katika bora ya walivyokuwa navyo; Abu Talha Al-Ansari aliposikia kauli yake Mwenyezi Mungu Mtukufu: “Kabisa Hamtafikia wema mpaka mtoe katika vile mnavyovipenda. Na kitu chochote mnachokitoa basi hakika Mwenyezi Mungu anakijua” [Al Imran: 92], alitoa sadaka ya mali yake aipendayo sana. Na ni shamba lake la matunda litwalo “Berha” ambalo Mtume (Swalla Allaahu ‘alayhi wa aalihi wa sallam) alikuwa akiingia na kunywa maji yake ⁽¹⁾, na Al-Rabi` bin Khuthaim, Mwenyezi Mungu amrehemu, akipenda sukari, na alikuwa akiwapa watu sadaka; Kwa kuafikiana na kauli yake Allah Mtukufu: “Kabisa Hamtafikia wema mpaka mtoe katika vile mnavyovipenda” [Al Imran: 92].⁽²⁾

Amesema mshairi:

Ewe mtoa sadaka kwa mali za Mwenyezi Mungu, basi mali haipungui unapoitumia katika njia za kheri,

Kiasi gani Mwenyezi Mungu amewazidishia mali wenye nazo = hakika ukarimu, kwa hukumu ya Mwenyezi Mungu, ni kupata ridhaa.

Ubahili hupelekea ugonjwa ambao hauna tiba = mali ya bahili itakuwa urithi kwa wanaoteseka.

Kutoa zaka ni furaha kwa wale walionyimwa = Wakarimu wapo ikiwa unawahitajia.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (1461) na Muslim (998).

2 Al-Zuhd cha Ahmad bin Hanbal (uk. 267).

